

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2007/21

Karar Sayısı : 2008/40

Karar Günü : 17.1.2008

R.G. Tarih-Sayı :08.04.2008-26841

İPTAL DAVASINI AÇAN : Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Haluk KOÇ, Kemal KILIÇDAROĞLU ve 117 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU : 10.1.2007 günlü, 5572 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesinin Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 5. ve 11. maddelerine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemidir.

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenen Yasa Kuralı

5572 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesi şöyledir:

"15.11.2000 tarihli ve 4603 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "beş yıl" ibaresi "on yıl" olarak değiştirilmiştir."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 5. ve 11. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Haşım KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün katılmalarıyla 6.3.2007 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin bu konudaki raporun hazırlanmasından sonra karara bağlanmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenen yasa kuralı, dayanılan Anayasa kurallarıyla bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava dilekçesinde, kuralda yer alan üç yıllık sürenin daha önce beş yıla çıkarıldığı, sürenin beş yıldan on yıla çıkarılmasının kamu yararı amacı taşımadığı, Bakanlar Kurulu'nun süre uzatım yetkisini süresi içinde kullanmaması nedeniyle, Danıştay tarafından verilen, Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) kararının yürürlüğünün durdurulması yönündeki karardan sonra, bu Yasa değişikliği ile hem ÖYK'ye hem de Bakanlar Kurulu'na yeni kararlar alma olanağı verildiği, yasakoyucunun takdir yetkisinin sınırsız olmadığı, yasakoyucunun ve Bakanlar Kurulu'nun süre uzatımını, süre bitmeden kullanmadığı halde, yargı kararı sonucu ortaya çıkan durumu karşılamak için süre uzatımı yönünde yasa değişikliği yapıldığı, yasaların soyut, genel ve nesnel olması, özel, geçici ve güncel bir durumu gözeterek ve belli bir kişiyi hedef alarak yapılmaması gerektiği, 2001 yılından sonra bankaların yabancılara satışının yaygınlaşarak sürdüğü, sektördeki yabancı payının % 31'e çıkarak kritik bir sürece girildiği, yabancı payı bulunmayan beş bankanın yabancıya hisse satışının gerçekleşmesi durumunda yabancı payının % 66'ya çıkacağı hesaplandığı, gelişmiş ülkelerde bu payın % 20'nin üzerinde olmadığı, uluslararası ekonomik kuruluşların gözetim ve denetimindeki bir bankacılık sisteminin bütün ekonominin dışa bağımlı hale gelmesine neden olacağı, böylece ekonomik bağımsızlıkla birlikte siyasal bağımsızlığın ve egemenliğin de tehlikeye gireceği, Anayasa'nın Başlangıç'ının beşinci paragrafı gereğince ulusal çıkarların her şeyin üstünde tutulması gerektiği, bağımsızlığın siyasal ve ekonomik bağımsızlığı birlikte içerdiği, dava konusu kuralın IMF Niyet Mektubunda verilen sözün yerine getirilmesi için konulduğu, bu nedenlerle Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 5. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

15.11.2000 günlü, 4603 sayılı Yasa'nın 2. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, Yasa kapsamındaki bankaların yeniden yapılandırma işlemlerinin tamamlanmasını müteakiben hisse satış işlemlerinin 4046 sayılı Yasa hükümleri çerçevesinde sonuçlandırılacağı, yeniden yapılandırma ve hisse satış işlemlerinin 4603 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girmesinden itibaren üç yıl içinde tamamlanacağı, Bakanlar Kurulu'nun bu süreyi bir defaya mahsus olmak üzere yarısı kadar uzatabileceği belirtilmiştir. 16.7.2004 günlü, 5230 sayılı Yasa ile beş yıla çıkarılan süre, 25.11.2005'de sona ermiştir. Bu tarihten sonra, kuralda 2007 yılı başlarına kadar herhangi bir değişiklik yapılmamış, 10.1.2007 günlü, 5572 sayılı Yasa'nın dava konusu kuralı ile beş yıllık süre on yıla çıkarılmıştır. Böylece, Yasa kapsamındaki bankaların hisse satış işlemlerine ilişkin süre, 4603 sayılı Yasa'nın yürürlük tarihi olan 25.11.2000 gününden itibaren on yıl olarak belirlenmiştir.

Anayasa'nın Başlangıç'ının beşinci paragrafında, hiçbir faaliyetin "Türk milli menfaatlerinin" karşısında koruma göremeyeceği, 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan "sosyal bir hukuk devleti" olduğu, 5. maddesinde de "Türk Milletinin bağımsızlığını" ve "kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu" sağlamanın, "kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri" kaldırmanın Devletin temel amaç ve görevleri arasında olduğu belirtilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup, bunu geliştirerek sürdüren, hukuk güvenliğini gerçekleştiren, Anayasa'ya aykırı tutum ve durumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasa'nın ve yasakoyucunun da uyacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir.

4603 sayılı Yasa'nın Anayasa'ya aykırılık savının incelendiği ve reddedildiği 19.6.2002 günlü, E.2001/33, K.2002/56 sayılı Anayasa Mahkemesi kararında da belirtildiği gibi, Yasa'da

yeniden yapılandırılmak suretiyle özelleştirilmesi öngörülen bankaların hisse satışlarına sınır getirilmemesinin tümünün yabancılara satılmasına olanak vereceği, bunun da Anayasa'nın Başlangıç'ındaki "Türk Milletinin Bağımsızlığı" ilkesine aykırılık oluşturacağı savının, hisse satışlarının, ekonominin koşullarına, sermaye hareketlerinin gereklerine ve sistemin güçlendirilmesine, ulusal ve uluslararası rekabet gücünün sağlanmasına bağlı olarak belirleneceği gözetildiğinde, anılan ilke ile bağlantısı kurulamamıştır.

Bankaların, Devlet'in para, kredi ve sermaye politikalarının oluşmasında ve saptanmış politikaların uygulanmasında önemli görevleri bulunmaktadır. Para ikrazı işleriyle uğraşan, mevduat kabul eden, sermaye teşekkülüne hizmet eden bankalar, ülke ekonomisinin en hassas kesimi olan kredi piyasasında faaliyet gösteren kuruluşlardır. Devlet, bir yandan tasarrufları korumak, diğer yandan da bankalarda biriken tasarrufların milli ekonominin gereklerine göre kullanılmasını sağlamakla görevli olup, bu görevini yerine getirebilmek için bankaları, para ve kredi piyasalarını düzenleme ve denetleme gereksinimi duyar ya da Merkez Bankası yanında kamu bankaları aracılığı ile sistemi yönlendirir. Devletin ekonomik görevlerini ve amaçlarını gerçekleştirmek için, ulusal ekonominin gereklerine uygun olarak kimi düzenlemeler getirmek, bunları değiştirmek ve kaldırmak, anayasal sınırlar içinde yasakoyucunun yetkisindedir.

Açıklanan nedenlerle, 4603 sayılı Yasa kapsamında bulunan T.C. Ziraat Bankası ve Türkiye Halk Bankası'nın, kamu tüzelkişiliği statüsünden çıkarılarak özel hukuk hükümlerine tabi anonim şirket statüsüne geçirilmesinden sonra, ekonominin gereklerine uygun olarak hisse satış işlemlerinin 4046 sayılı Yasa hükümleri çerçevesinde sonuçlandırılması için süre uzatımına ilişkin düzenleme Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2. ve 5. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Anayasa'nın 11. maddesinin anayasallık denetiminde işlevsel olmaması nedeniyle kuralın bu madde yönünden incelemesine gerek görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Şevket APALAK ve Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN İNCELENMESİ

10.1.2007 günlü, 5572 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesine yönelik iptal istemi, 17.1.2008 günlü, E.2007/21, K.2008/40 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddeye ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE, 17.1.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI- SONUÇ

10.1.2007 günlü, 5572 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Şevket APALAK ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 17.1.2008 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Haşim KILIÇ	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Sacit ADALI
Üye	Üye	Üye
Fulya KANTARCIOĞLU	Ahmet AKYALÇIN	Mehmet ERTEN
Üye	Üye	Üye
A. Necmi ÖZLER	Serdar ÖZGÜLDÜR	Şevket APALAK
Üye	Üye	
Serruh KALELİ	Zehra Ayla PERKTAŞ	

KARŞIOY GEREKÇESİ

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlâk Bankası Anonim Şirketinin (bankalar) çağdaş bankacılığın ve uluslar- arası rekabetin gereklerine göre çalışmalarını ve özelleştirmeye hazırlanmalarını sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılmaları ile hisse satışlarına ilişkin düzenlemelerin ve hisselerin tamamına kadarının özel hukuk hükümlerine tâbi gerçek ve tüzel kişilere satışının gerçekleştirilmesi amacıyla 25.11.2000 günlü Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 15.11.2000 günlü 4603 sayılı Yasa'nın 2. maddesinin ikinci fıkrasında "yeniden yapılandırma işlemlerinin tamamlanmasını müteakiben bankaların hisse satış işlemleri 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun hükümleri çerçevesinde sonuçlandırılır. Yeniden yapılandırma ve hisse satış işlemleri bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren üç yıl içinde tamamlanır. Bakanlar Kurulu bu süreyi bir defaya mahsus olmak üzere yarısı kadar uzatabilir" denilmiş, bu süre daha

sonra 16.7.2004 günlü 5230 sayılı Yasa ile beş yıla çıkarılarak 25.11.2005'de de sona ermiştir. 27.12.2005 günlü 2005/9841 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile beş yıllık süre 25.11.2005 gününden başlayarak yarısı kadar uzatılmış ise de bu kararın, açılan dava sonucunda özelleştirme süresinin dolduğu gerekçesiyle Danıştay tarafından yürütülmesinin durdurulmasına karar verilmiştir. Kural'da 2007 yılı başına kadar, herhangi bir değişiklik yapılmamış ise de 10.1.2007 günlü 5572 sayılı Yasa'nın dava konusu 1. maddesi ile "beş yıl" ibaresi "on yıl" olarak değiştirilmiştir. Böylece süresi biten "yeniden yapılandırma ve hisse satış işlemlerinin sürdürülmesine, bir yılı aşan bir süre sonra geriye doğru bu süreyi de kapsayacak biçimde yeniden olanak sağlanmıştır. Bunun sonucu olarak belirtilen sürede tesis edilen ancak yasal dayanaktan yoksun olan kimi idari işlemlere de hukuksal geçerlilik kazandırılmıştır. Bu düzenlemenin geçmişi kapsayan özelliği nedeniyle konuya ilişkin davaları da etkilemesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Oysa hukuk devletinde bitmiş, üzerinden zaman geçmiş sürelerle geçmişten geçerli olarak işlerlik kazandırılması, hukuk güvenliğini yok eden bu konuda verilmiş yargı kararlarının da geçersiz sayılmasına yol açan uygulamalara neden olabileceği için kabul edilemez. Yasalar kural olarak yürürlüğe girdikleri tarihten sonraki durumlara uygulanırlar ve geçmişe yürütülemezler. Ancak, özel hakların korunması amacıyla bu kurala bazı istisnalar tanınabilir.

Öte yandan, doğası gereği hızlı değişimlerin yaşandığı ekonomik alanda beş, on yılın uzun süreler olduğu yadsınamaz. İtiraz konusu kuraldan önce özelleştirme süresinin uzatılmasına karşın kullanılmaması, araya iki yıla yakın bir süre girmesi, Danıştay'ın özelleştirme işlemini iptali gibi nedenler gözetildiğinde, yasakoyucunun, bankacılık sektöründe meydana gelen gelişmeler, özellikle yabancı, yerli sermaye paylarının oranı, bunların milli ekonomi üzerindeki etkileri ve konuya ilişkin diğer faktörleri değerlendirmeden, sadece bazı hukuki işlemlere dayanak oluşturmak, sürenin bitiminden sonra doğan boşluğu doldurmak ve yargı kararını geçersiz kılmak amacıyla getirdiği anlaşılan dava konusu düzenlemenin, Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devletinin sağlamakla yükümlü bulunduğu hukuk güvenliğini sarsıcı nitelikte olduğu açıktır. Bu durumun, devlete, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alma görevi veren Anayasa'nın 167. maddesi ile de bağdaştığı ileri sürülemez.

Yasa koyucu tarafından özelleştirmenin belirli süreyle sınırlandırılması, bu sürede sonuçlandırılmasını gerektirir. Bunun başarılabilmesi ise hızlı bir değişimin geçerli olduğu ekonomik alanda, ileriye dönük önceliklerin belirlenerek yasama organında, yeni yöntemlerin tartışılmasını zorunlu kılar. Böylece, değişen koşullara göre Anayasal denetimin yapılabilmesi de olanaklı hale gelir. İşlevini tamamlamış sürelerle yeniden hayatiyet kazandırılması, bu denetimin bir bütünlük içinde yapılmasını da engellediğinden hukuk devleti ilkesiyle uyumsuzluk yaratmaktadır.

Açıklanan nedenlerle Kural'ın Anayasa'ya aykırı olduğu ve iptali gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

AZLIK OYU

Anayasa'nın 2. maddesinde hukuk devleti ilkesi vurgulanmıştır. Hukuk Devletinin oluşumuna etken olan yasaların güvenli bir ortam kurma, tutarlı olma ve kamu yararını amaçlama gibi özellikler içermeleri Anayasa Mahkemesi'nce vurgulana gelen yaklaşımlardandır.

İncelenen yasa kuralı, daha önce üç yılken, beş yıla çıkarılan özelleştirme tamamlama süresinin bu kez on yıl olarak belirlenmesine ilişkindir. Yasaların süre içermesi uygulamacılara ödevler verdiği gibi, düzenledikleri konunun gerçekleştirilme evresine verilen özeni, zamanla olan ilintisindeki zorunluluğu ve önemi de vurgular. Ayrıca süre olgusu yasanın etkin kalma, sonuçlarını oluşturma sürecini de belirginleştirir. Öngörülen sürenin dolmasıyla yasanın geçerliliği sona ereceği gibi, gerçekleştirilecek konunun getirilen ilkelerle yapılamadığını da gösterecektir. Başka bir anlatımla, sürenin yenilenmesi düzenlemede eksiklikler olduğunu da gösterebilir ya da gelişen zaman süreci yasanın özgün durumundaki ortamın yeni oluş ve koşullarla farklı çözümler gerektiren bir duruma geldiğini, böylece yasanın özüyle süresi arasında uyumsuzluk olduğu sonucunu verebilir. Böylece Yasa'daki sürenin yinelenmesi kuraldaki akış çizgisini ve beklenen kamu yararının yaşama geçmesini etkilemekte, haklı neden varlığının görünmesini veya düzenlemedeki dizgenin temelden ele alınması olgusunu gündeme getirmektedir.

Belirtilen nedenlerle, yasalardaki tutarlılık ve kamu yararı yönlerinden Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olan kuralın iptali gerekeceği oyuyla karara karşıyım.

Üye

Şevket APALAK

KARŞIOY GEREKÇESİ

İptali istenilen Yasa kuralı; 10.1.2007 tarih ve 5572 sayılı Yasa'nın 1. maddesinde yer alan "15.11.2000 tarihli ve 4603 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un 2. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "beş yıl" ibaresi "on yıl" olarak değiştirilmiştir" hükmüdür.

15.11.2000 tarih ve 4603 sayılı Yasa'nın 2. maddesinin (2) numaralı fıkrasında "Yeniden yapılandırma işlemlerinin tamamlanmasını müteakiben bankaların hisse satış işlemleri 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun hükümleri çerçevesinde

sonuçlandırılır. Yeniden yapılandırma ve hisse satış işlemleri bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden itibaren üç yıl içinde tamamlanır. Bakanlar Kurulu bu süreyi bir defaya mahsus olmak üzere yarısı kadar uzatabilir" denilmektedir. Daha sonra 16.7.2004 tarih ve 5230 sayılı Yasa'nın 7. maddesi ile bu fıkrada yer alan "üç yıl" ibaresi "beş yıl" olarak değiştirilmiştir.

Görüleceği üzere 15.1.2000 tarih ve 4603 sayılı Yasa kapsamındaki bankaların özelleştirme süresi üç yıl olarak belirlenmişken, bu süre 16.7.2004 tarih ve 5230 sayılı Yasa ile beş yıla çıkarılmış ve beş yıllık süre 25.11.2005 tarihinde sona ermiştir. Bu tarihten sonra 2007 yılına kadar herhangi bir değişiklik yapılmamış, daha sonra 10.1.2007 tarih ve 5572 sayılı Yasa'nın dava konusu yapılan kuralı ile beş yıllık süre on yıla çıkarılmıştır. Dolayısıyla 4603 sayılı Yasa'nın yürürlük tarihi olan 25.11.2000 tarihinde başlayan sürenin 25.11.2010 tarihinde sona ereceği anlaşılmaktadır.

15.11.2000 tarih ve 4603 sayılı Yasa'nın iptali istemiyle açılan dava Anayasa Mahkemesi'nin 25.6.2002 tarih ve E.2002/31, K.2002/58 sayılı kararı ile Anayasa'ya aykırı bulunmamış ise de; Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen kuralın (hisse satış süresini ikinci kez uzatmanın) anlam ve kapsamının zaman içerisindeki değişikliklerin de gözetilmesi suretiyle kapsamlı olarak incelenmesi gerekmektedir. Nitekim, kuralda yer alan üç yıllık sürenin, önce beş yıla çıkarıldığı, süre uzatım yetkisinin Yasa'da verilen süre içinde kullanılmaması nedeniyle Danıştay 13. Dairesi'nin Özelleştirme Yüksek Kurulu kararının yürürlüğünün durdurulması yönündeki kararından sonra iptali istenilen kuralın yer aldığı Yasa ile bu sürenin on yıla çıkarılması suretiyle Bakanlar Kurulu'na ve Özelleştirme Yüksek Kurulu'na yeni kararlar alma olanağı verildiği gözetildiğinde, dava konusu kuralın bir süre uzatımından ibaret olmadığı anlaşılmaktadır.

Yasa koyucunun kamu bankalarının özelleştirilmesine süre koyması ve bu sürenin uzatılması konusu; kamu bankalarının bankacılık sistemi içindeki yerinin özelleştirmenin özellikle de yabancı sermayenin sınırlarının bankacılık sektörünün içinde bulunduğu durumla birlikte yeniden değerlendirilmesini gerektirmektedir. Bu bağlamda 4603 sayılı Yasa'nın yürürlük tarihi olan 25.11.2000'de bankacılık sektöründe yabancı sermaye oranı %5'i geçmez iken, Bankalar Birliği verilerine göre 2006 yılı itibarıyla bankacılık sektörü içinde yabancı sermaye payının (sermaye payı %31, İMKB hisseleri ile birlikte %36) 36'ya çıktığı görülmektedir.

Anayasa'nın 5. maddesinde devletin temel amaç ve görevleri arasında kişilerin ve toplumun refahını sağlamak, 166. maddesinde ülke kaynaklarının verimli şekilde kullanılmasını planlamak, 167. maddesinde devletin para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alacağı belirtilmek suretiyle devletin ekonomik hayatın işleyişini düzenlemek, gerektiğinde bu alana müdahale hususunda görevli kılındığını ortaya koymaktadır. Anayasa'nın devlete yüklediği ekonomik ve sosyal görevler ülkenin bulunduğu ekonomik durum bankacılık sisteminin işlevleriyle ilgili genel ve ortak gereksinimlerin, özel bankalar yanında kamu bankaları aracılığıyla da sürdürülmesini gerektirmektedir.

Diğer taraftan Anayasa'nın 45. maddesinde tarım, hayvancılık ve bu üretim dallarında çalışanların korunması, 173. maddesinde esnaf ve sanatkarların korunması devletin görevleri arasında sayılmış olup, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası ve Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi'nin bu görevlerin yerine getirilmesinde destekleyici bir unsur olduğu da yadsınamaz. Nitekim Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası ve Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi'nin görevleri ve özellikleri gereği 4046 sayılı Yasa'nın 13. maddesinde stratejik kuruluşlar arasında

Esas Sayısı : 2007/21
Karar Sayısı : 2008/40

sayılarak sermayelerinin %49'dan fazla özelleştirilmesine karar verilmesi durumunda imtiyazlı hisseler oluşturulması gerektiği düzenlenmektedir.

Bu durumda stratejik önemini koruyan Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası ve Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi hisselerinin tamamının satılması suretiyle özelleştirilmesi, yabancılara satış konusunda sınır getirilmemesi, Devletin bu bankalar ve ulusal bankalar aracılığıyla sahip olduğu işlevlerden ve sürekliliği olan kaynaklardan yoksun kalması ve bunun sonucunda Anayasa ile belirlenen sosyal ve ekonomik görevlerini yerine getirememesine neden olacağından, Anayasa'nın 5., 166. ve 167. maddeleri ile bağdaşmaz.

Açıklanan nedenle dava konusu 10.1.2007 tarih ve 5572 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesinin iptali gerektiği düşüncesi ile verilen karara karşıyım.

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ